

שואל פרק שלשה ועשרים שבת

אין מחשיבין על התחום לשכור פועלים ולהביא פירות. השתא משמע דוקא על התחום אבל בתוך התחום מחשיבין לשכור פועלי ולהביא פירו' וקשה לרבי דבסוף פ' בכל מערבין (עירובין דל"ח): תניא לא יהלך אדם לתוך שדהו לידע מה זריכה כיוצא בו לא יטייל אדם על פתח מדינה כדי שיכנס למרחק מיד ואומר רבי דהתם מינכרא מילתא^א דאינו מטייל אלא ליכנס למרחק מיד אחר השבת שעל פתח המדינה רגילים להיות מרחלאות כדאמרין בפ"ק (דמגילה דף ק"ו): (א) ה' מאות מעלות עשן מן לחומה אבל הכא אין הוכחה כ"כ בתוך התחום המחשיך לשכור פועלים ולהביא פירות וכי האי גוונא משני התם. מ"ר: **אבל** מחשיך הוא לשמור ומביא פירות בידו. מתוך פירוש הקונטרס משמע לשמור מן לתחום וכן משמע פשט המשנה וקשה לרבי מהא דאמר שמאל גגמי' מותר לאדם לומר לחצירו לכוך פלוני אני הולך למחר ופריך תנן אין מחשיבין על התחום לשכור פועלים כו' והשתא^ב מילתא כותמיה דשמאל מדקמני צסיפא כלל אמר אבא שאול כל שאני זכאי בצמירתו יכול אני להחשיך עליו וקא מפרש גגמי' דמה שמומר לומר מותר להחשיך וא"כ מדשרינן להחשיך לשמור מן לתחום אלמא שרי למימר מן לתחום אני הולך למחר דהא דהא תליא והיינו כשמאל^ג ואיני יודע מאי קסיף דאי לאו דשמאל^ד ממני^ה אתיא אפי' דה"א אין לך דבר שאל יאה מותר לאדם לומר על עממו ואפי' אשכור פועלים למחר או אגנה בנין זה יכול לומר בשבת דהוה אמניא דווקא לחצירו אסור לומר שכור לי פועלים למחר דמהני אמירתו אבל על עממו יכול לומר כל מה שירצה ללא מהני אמירתו וכי תלי אבא שאול ההשקפה^ו ה"מ בצמירה לחצירו דש אסורה ויש מומרת אבל אם איתא לדשמאל פריך שפיר דאסר כל אמירות אפילו על עממו אלא דווקא לכוך פלוני אני הולך למחר משום טעמא דשאסר יש עס צורגנין הולך והשתא פריך כיון דאי לאו האי טעמא הוה אסרת ליה אלא משום האי טעמא דווקא שרית ליה א"כ ממני^ז נמי משתרי להביא פירות שאסר יש מחילות מביא. נ"ל:

בג א טור שו"ע א"ח סימן שז סעיף ו' ל ב ג מ"י פ"ד מהלכות שבת הלכה ג סגנו עס טושי"ע א"ח סימן שז סעיף ח ט: לא ד מ"י עס הלכה ה סגנו עס טור שו"ע א"ח סימן שז סעיף ו' פ"ג מהלכות שבת הלכה יב סגנו עס טושי"ע א"ח סימן שז סעיף ו' פ"ג מהלכות שבת הלכה יב וי מלי אבא שאול ההשקפה בצמירה ה"מ:

הגהות הב"ח

(א) גמי' קן וכן פועלים השוכרין על שדה: (ב) תופ' ד"ה אין וכו' כדאמרין פ"ק קמא דמגילה שלשת אלפים בי בני היה בו וכלל אחד וא' ה' מאות הלוות מעלות עשן: (ג) ד"ה אבא שאול וכו' באמירה ה"מ:

לעזר רש"י

אשטריי"א [אשטריי"א] קש.

מוסף תוספות

א. טפי. והכנס לתוך שדהו. [שאין בה פירות, שריא זריכה לכוך ולעבוד, וכו' נראה ש. רענ"א] לפיכך על צריכה הוא נכנס, וכן המטייל על פתח המדינה. ניכר. מוס' הל"ש. ב. מאי פריך למילתי' דשמאל. מוס' הל"ש. ג. בלומר. מוס' הל"ש. ד. למחר. מוס' הל"ש. ה. לשמור פירות. מוס' הל"ש. ו. משום עוקר דבר מגידולו. רענ"א. ד. דהוה ליה חורש. רענ"א.

ושל מה נכד. כגון שכר היו לכוך אלא שעברו כגון כך וכך הולאמי צננין זה: השבועות שעברו. לקמן מוקי לה דלא עברו לגמרי שעדיין שר פועלים עליו שלא נתנו להן ושל מה נכד שעברו לגמרי ואין שר פועלים עליו: כך וכך הולאמי. אלמא עברו מותרין: תקשי לך היא גופא. צרימא קמימא רישא קמני שעברו אסורין וסיפא קמני של מה נכד מותרין דהיינו עברו: אלף. אילן גדול הוא ובעל ענפים הרבה ושלשה מיני אוכל יש צפירומי צביונות קפריסין ולולבין: שאס יש צורגנין. מע' אמה לע' אמה הולך אפי' בשבת שהכל חסוד כעיר אחת וכל העיר כד' אמות כדאמרין בעירובין (דף כ"א). וכיון דהוא דבר שיש לו הימח על ידי תקנה בשבת מותר לאומרו אפילו צמקוס שאין עס ההיתר: המחזירים. שא"ל לקלן בשבת ע"י שום תקנה: קש. וצבות השבועות אשטריי"א: צבינא סריא. שאפי' יש מחילות אינו מביא משום דמוקפה הוא: על עסקי כלה ומס אין. דחפני שמים הן אבל על עסקי אחר אפי' דומיא דכלה לא: בשלמא אחר דומיא דכלה משכחת לה. דאסור להחשיך כגון למחר לה גגמי' דאסור לה אסא. דשגדו לה גגמי' דאסור לכלתא: אלא עסקי מס מאי היא. הבאה דארון ותכריכין ואמאי לא לומר לא לומר הולאמי וחס כס מחילות מביא: ואס יש עס מחילות מביא: למיגו לוי גלמא. לתקן לו תכריכין דאין הימח לדבר היום כלל: ואע"ג דלא צדיל. אסיפא דמתני' מתמה דקמני ומביא פירות צדיל לקולן מן המחזור בלא הגבלה: זין גגמי' שגו. דאסיפא כוס בשדה: המגדיל זין קודש לחול. להיכר צעלמא ללוות את המלך: ועדיין צורקין. ואחר כך אנו מצריכין על הכוס צרכה גמורה דהגבלה וכו"ש דאי צדיל צתפלה מותר לעשות צרכי וחזור ומגדיל על הכוס: ומסלפין פולס: חוטפין עניס: אשייא. קאי וממיו כלל: אי נימא ארישא. דקמני ת"ק לאיסורא וקמאי אבא שאול לשויה זה כלל א"כ כלל לאיסורא ה"ל למימר בהדיא כל שאינו זכאי לומר לחצירו שכור לי פועלים או הבא לי פירות למוצאי שבת אינו רשאי להחשיך מביע ליה: אלא

ושל מה בכך מותר לחושבן ורמינהו חושבין השבועות שאינן צריכין ואין מחשיבין השבועות שצריכין בשבת כיצד אומר אדם לחבירו כך וכך פועלים (ב) הוצאתי על שדה זו כך וכך דינרין הוצאתי על דירה זו אבל לא יאמר לו כך וכך הוצאתי וכך וכך אני עתיד להוציא ולמעמוד קשיא לך היא גופא אלא הא דאיכא אגרא דאגרא גביה הא דליכא אגרא דאגרא גביה: אין מחשיבין: תנו רבנן מעשה בחסיד אחד שנפרצה לו פרץ בתוך שדהו ונמלך עליה לגודרה ונוכר ששבת הוא (ב) ונמנע אותו חסיד ולא גדרה ונעשה לו גם ועלתה בו צלף וממנה היתה פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו א"ר יהודה אמר שמואל צמורת לאדם לומר לחבירו לכוך פלוני אני הולך למחר שאם יש צורגנין הולך תנן אין מחשיבין על התחום לשכור פועלים ולהביא פירות בשלמא לשכור פועלים דבשבת לא מצי אגרא אלא להביא פירות לימא שאם יש שם מחיצות מביא משכחת לה בפירות המחוברים והתני ר' אושעיא אין מחשיבין על התחום להביא תבן וקש בשלמא קש משכחת לה במחובר אלא תבן היכי משכחת לה בתיבנא סריא ת"ש (ג) מחשיבין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת על עסקי כלה ומת אין על עסקי אחר לא בשלמא אחר דומיא דכלה משכחת לה למיגוזא ליה אסא אלא מת מאי ניהו להביא לו ארון ותכריכין וקתני מת אין אבל אחר לא ואמאי לימא שאם יש שם מחיצות מביא מת גמי משכחת לה (ד) למיגוזא ליה גלימא: אבל מחשיבין: ואע"ג דלא אבדיל והאמר רבי אלעזר בן אנטיגנוס משום רבי אליעזר בן יעקב אסור לו לאדם שיעשה חפציו קודם שיבדיל וכי תימא דאבדיל בתפלה והאמר רב יהודה אמר שמואל (ו) המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכוס וכי תימא דאבדיל על הכוס כוס בשדה מי איכא תרגמא רבי נתן בר אמי קמיה דרבא בין הגיתות שגו א"ל

ר' אבא לרב אשי' במעברא אמרינן הכי המבדיל בין קודש לחול ועבדינן צורקין אמר רב אשי' כי הוינא בי רב כהנא הוה אמר המבדיל בין קודש לחול ומסלפין סילתי: כלל אמר אבא שאול כל שאני וכו': (איבעיא להו) אבא שאול אהייא אילימא ארישא קאי אין מחשיבין על התחום לשכור פועלים להביא פירות הא

לי פירות שבתחומן אפילו בשבת כ"ש שיכול לומר שמור לי למחר ואין לפרש דשאני התם שהן בתחומי אבל אין יכול לומר לחצירו שמור לי פירות שחון לתחומן^א דנראה הוא שאפילו זה יכול לומר מכיון שמומר להחשיך^ב וי"ל דלא נקט שמאל דוקא לכוך פלוני אני הולך דהוה הדין לחצירו יכול לומר לך לי לכוך פלוני למחר: **בשלמא** קש במחובר משכחת לה. ה"ג הו"מ למימר מטעם מוקפה דהא אינו ראי למאלל בהמה כדאמר לעיל (דף קמ"א). הקש דלאו משום תלישה נקט לה דאע"ג שמחזור לארץ אין צו אסור תלישה^א כיון שיצא אינו יונק מן הארץ כדמוכח בחולין פרק העור והרועב (דף ק"ז) וס' דאמר תאניס שצמקו בצדיהן מטמאין טומאת אוכלין והתולש ממנה בשבת חייב חטאת דווקא למקו אבל יבשו לא וכן משמע בכל הסוגיא דיבשו הן ועוקפיהן מטמא טומאת אוכלין ואין דינו כלל כמחזור והא דקאמר הכא במחזור משכחת לה היינו משום אסור ייפוי קרקע^א כדאמר לעיל התולש עולשין בשבת חייב חטאת צפרק הבונה (לעיל דף ק"ג). והא דפריך צפרק המוליח תפילין (עירובין דף ק) אצילין יבש הא קא נמרי פירי משמע שיש ציבש אסור תלישה אומר רבי דמיירי התם ציבשו הן ולא עוקפיהן: **בתיבנא סריא**. והא דאמר לקמן פרק מי שהחשיך (דף ק"ה): מפרשין תבן ואספסתא לפני בהמה ומוקי לה בצננא סריא משמע דחוי לבהמה אומר רבי דמיירי כגון דלא סרי' כולי האי: **אלא** מת מאי ניהו להביא לו ארון ותכריכין. מימא אמאי לא קאמר למיגו ליה אסא שהיו רגילין להביא אסא למת כדאשכחן צנדה (דף ל"ו). דשור אסא מערסא לערסא וי"ל ע"כ צ"ל ארון ותכריכין דקמני צמתני' בהדיא. מ"ר: האי

(א) עני' צמ"ו סי' ש"ז ס"ק י"ד פירוש על זה, (ב) לקמן קמ"א, (ג) ד"ה ו' ע"ד גרס למיגו פי' לתוך וי"א לתפור, (ד) נכנסת לג' ע"ש פתחים קה: ע"ש ודף ק"ז, (ה) ש"ך לע"א נמשכה, (ו) נכנסת לתפילין ע"ש ועד משהי פ"ג.

רבינו הגנאל

על שדה זו, אבל לא יאמר כך הוצאתי וכך אני עתיד להוציא. ואוקימנא אם נשאר עליו שכירות כמה שעבר אסור לו לומר ואפילו כך הוצאתי, שרצונו לחשוב ולידע ככוס הנשאר עליו והן חשבונות שצריכין ואסור. אמר רב יהודה אמר שמואל מותר לאדם לומר לחבירו לכוך פלוני אני הולך לפקח, שאם יש צורגנין הולך אפילו בשבת. תנן אין מחשיבין על התחום לשכור פועלין ולהביא פירות. והא משנה הרי קשיא אקישא בהא. ומקשינן בשלמא לשכור פועלין היינו טעמא דאין מחשיבין על התחום ובשבת אסור לאונורי פועלין, אלא פירות נימא שאם יש מחיצות מותר להביאן ומותר לחשך ולהביאם. ומפרקינן הא דתני אין מחשיבין להביא פירות בפירות מחוברין שאסור לחתוכין בשבת. ועוד אקשינן מהני ר' אושעיא. ומפרקינן בתיבנא סריא דלא ידעי. וחוב אמרינן ת"ש מחשיבין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת וכו'. ומפרקינן לפקח על עסקי כלה למיגו לה אסא לבי גגמי', על עסקי המת נמי למיגו ליה גלימא, לחפור לו תכריכין וחללו דמשום מצוה התירו רבנן, אה אחו כגון דברים הללו אסור. אבל מחשיך הוא לשמור ומביא פירות בידו. ואקשינן ואע"ג דלא אבדיל, כלומר עושה מלאכה קודם הפדלה. והאמר ר' אלעזר וכו' אסור לעשות מלאכה קודם הפדלה, ואם יש לומר זה שמביא פירות התפלת [ו]הבדיל בתפילתו, והאמר שמואל המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכוס. ואוקימנא בין הגיתות שגו, כלומר בשעת הגיתות מצינו בשדה בימי הבציר יין והבדיל על הכוס. וסלקא שמענא שאסור לעשות מלאכה ער שהבדיל ואפילו לא אמר אלא המבדיל בין קודש לחול דין, דהא רב אשי' דהוה בתרא אמר כי הוינן בי רב כהנא הוה אמרינן המבדיל בין קודש לחול ואפסנין סילתי, כלומר היינו מתעסקין במלאכה ולא [בא] רב אשי' למעט אלא שאינו צריך לומר הבדלות. כאשר חלקו בפרק ערבי פסחים, אבל צריך להוכיח ברכה בשם ומלכות דלת [נ"א: דלא] גרעה מברכת הפירות וברכת המצות, וכן הלכה. כלל אמר אבא שאול כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו. והוצרכנו לדקדק לידע באיזו בבה דמתניין אמר אבא שאול כלל זה. ואמרין אם על רישא דקתני אין מחשיבין על התחום לשכור פועלין וכו'.